

Някои отзиви за поезията и личността на Кръстьо Хаджииванов

“Кръстьо беше роден жив поет...” (1961 г.)

“...Когато БКП и ДС бяха разгърнали мощна акция за отродяването ни като българи, Кръстьо споделяше знаменитите си слова за Ботев и с това ни връщаше към традиционните ни родствени духовни корени...” (1995 г.)

“Нелепо и страшно е, когато дете партизанин (на 14 г.) с пушка в ръка се бори да донесе свободата на своя народ. После минава в съседна Гърция, за да се бори отново за свободата. Да е принуден само осем години след своя подвиг да бяга от “народната свобода” отново за Гърция и да остави костите си на брега на Струма. И той, сиромахът, като своя събрат по перо Джордж Байрон, сподели съдбата на молепсаните от дамгата на революционната романтика и борбата за съвършенство на духа и тялото. И все на път за тази древна и праславна Гърция.” (1996 г.)

Из спомените на Илия Балджиев
Личен приятел на Кръстьо
още от детските години.

*

Поезията и моралът на Кръстьо следват хуманистичните и свободолюбиви исторически традиции на предците ни от Орфей, Спартак, Светите братя Кирил и Методий – патрони на Европа, Св. Иван Рилски, Паусий, Ботев, Левски и Гоце Делчев.

Иван Хаджииванов

*

Кръстьо е роден поет. Той се учи направо от живота. Господ му е дал талант по рождение. Неговите стихове имат това, което е бил Смирненски – нещо първично, то блика, извира и тече с лекота и затова много силно вълнува. Кръстьо е образец на борец за свободата и прекрасното, но най-хубавото е, че цялото си верую го е изразил със силни художествени средства. Той е свързал всичко в благородната си поезия с един изключително самороден талант. Той е неповторим лирик...

Още веднъж искам да заявя, че Кръстьо не е политическа личност и че най-характерното в него е творческата поетична душа. И манипулирането му от политиците и техните идеолози днес не е добро за поета като личност и творец.

Коленича не само пред паметника на неговото гражданско достойнство, но още повече и пред силното и талантливо творчество на Кръстьо.

Евтим Евтимов
22.VI.2007 г.

*

Младият творец е къс самородно злато... Достатъчно е да прочетете “Песента на вятъра” и “Приказка за Еделвайса”, за да почувствате мащаба на тази романтична визия за света... Изтръпвам, когато препрочитам тези стихове – подобни на тях в нашата поезия са само безсмъртните Ботеви слова!

Георги Цанков

*

За съжаление идеите на брат ти Кръстьо за по-социално справедлив и съвършен свят и нашите за социализъм с човешки образ не можаха да се реализират напълно. Очакват се големи промени и сме с надеждата за прогреса на човечеството.

Александър Дубчек при разговор с Иван Хаджииванов
Септември 1988 г., Братислава

*

Кръстьо е българският Солженицин в поезията, макар все още недостатъчно известен.

*

С превода на неговите стихове на словашки език се задълбочава не само славянското единство и взаимодействие, но и се обогатява словашката и славянската поезия с великите хуманни идеи, изразени в стиховете на Кръстьо Хаджииванов, българския поет и борец за свобода и човешки правдини.

Проф. д-р Емил Кудличка

*

...като български приятел, славянин и демократ, се гордея пред Европа и останалия свят с поезията и личността на Кръстьо Хаджииванов.

Проф. д-р Ян Рихлик, Пражки университет

*

Фондация "Спартак" учреди литературна награда "За Свободата" на името на Кръстьо Хаджииванов, която ще се връчва на Майските дни на литературата и Мелнишките вечери на поезията в община Сандански.

Андон Андонов, председател на фондация "Спартак"

*

Кръстьо е рядко явление в нашата литература.

Цялата му поезия и романът му доказват таланта на голям творец с тънка наблюдателност към природата и настроения, с верен социален усет за драматизма на народа ни и за смисъла в борбата за свобода и прогрес.

Проф. д-р. Любомир Стаматов

*

В творческия си път Кръстьо Хаджииванов достига до такива шедьоври като поемите: "Пари и власт", "Легенда за старата козарка", "Песента на вятъра", "Смъртта на овчаря", "Свободно що живее", "Приказка за еделвайса", "Сибир", "Гърция", "Песен за човека и живота" и др. ...

Не са датирани едни от най-хубавите му произведения: "Пари и власт", "Безумецът", "Край границата", "Смъртта на овчаря (Араслану)", "Жалка смърт", "Без покой", чудесната "Есенна тъга"...

Заедно с произведенията "Някога", "Свободно що живее", "Подзвездни мисли", "Златото", "Това е пролетта", тук са чудесните образци на пейзажната лирика – " Не цъфвай дрен", "Зюмбюл", "Песента на славея" и др., в които авторът издава лиричната си автобиографична изповед.

Проф. д-р Костадин Динчев, сборник
"Класика" 2005 г, посветен на проф. Л.
Стаматов в статията "Щрихи от жизнения и
творчески път на поета Кръстьо Хаджииванов.

*

Кръстьо Хаджииванов е поет, който е знаел за какво е роден и за какво да умре. Неговите стихотворения, останали сираци след убийството му, чакат да бъдат осиновени от искрените ценители на поезията и от Майка България.

Прекланям се пред поета и човека Кръстьо Хаджииванов. Той е едно самородно явление в българската литература.

Евтим Евтимов

*

В творчеството си, в идеите и жизнения си път Кръстьо се родее с гения и саможертвата на Христо Ботев и Гоце Делчев.

Ч. Ерисон (псевдоним на български емигрант)
в-к "Народна воля", 1983 г, Лондон

*

Уникална личност, уникален поет не само за българската, но и за световната литература. Кръстьо е световен поет.

Няма друг поет у нас по-близо до Ботев по дух, талант, съдба, идеи и съзнателна саможертва от Кръстьо Хаджииванов. Затова аз издигам Кръстьо в култ.

За кой ли път повтарям вече, че както за Христо Ботев, така и за Кръстьо се боричкат разни организации и идеологии, но и той както своя идол, така както Левски и Гоце, принадлежи на цялата ни нация и на цялата световна цивилизация. Кръстьо е ярък показателен пример на гражданска личност и съдба, която оборва всички упреци към нас, българите, че не сме се борили против тоталитаризма и болшевишката диктатура, че не сме имали Пражка пролет, Унгарска революция, полска "Солидарност и пр.

Той е символ на родолюбие и национална гордост.

Тодор Кавалджиев, вицепрезидент на Р.
България (1996-2001), патрон на честването
на 70-годишния юбилей на Кръстьо, 27.VI.
1998 г и 27. VI. 2008 г.

*

Разказвали ми бяха за него Л. Янкулов и Борислав Владиков, но след като брат му Иван ми даде подготвената за печат книга "Орлови песни" и я прочетох, останах шокиран от огромния творчески заряд и талант, висок морал и чисти идеи на цялото му творчество. Но тъй като аз съм белетрист за недовършения му роман "Кой е виновен" ще кажа, че е написан във всяко отношение от един изключителен професионалист.

Валентин Караманчев, писател
15.V. 2006 г

*

Смъртта и мемориалът на Кръстьо на това място и на хилядите жертви на "желязната завеса" са символ на борбата срещу всякакви насилствени граници на разделението на духовните пространства на родината ни, на народа ни, на всички народи, на любовта между хората, на социалната правда и свободата в целия свят! Ето защо вече две десетилетия повтарям идеята си и сме я вписали в ПРОГРАМАТА на ИНИЦИАТИВНИЯ КОМИТЕТ за честване 80-годишния юбилей на Кръстьо – тук, до мемориала му на брега на река Струма, в района, където се срещат три граници да се издигне огроменobelisk с имената на тези хиляди жертви – българи, немци и други!

Из словото на брата на Кръстьо – Иван на
28.VI. 2008 г.

*

Докато ние, макар и по-възрастни, вярвахме в пропагандираните идеи на вождовете на комунизма и ги славехме без да виждаме и разбираме алтернатива на терора, той – който невръстен воюва срещу хитлеризма, отново е пак между първите, воюващ с перо срещу болшевизма. Но за таланта, за социалната и политическа зрялост няма възрастова граница...

Блага Димитрова, 1990 г -
по повод чехословашката брошура
"Стихотворения и поеми" на Кръстьо, издадена с
помощта на активисти на "Нежната революция".

*

И в буквалния, и в преносния смисъл Кръстьо отдавна е напуснал границите на България и българската литература и с гражданската си позиция и с таланта си се е влял в световната. Благодарим за книгите

Проф. д-р Ян Кошка, директор на Института за световна литература гр. Братислава

*

А между хилядите жертви на большевишкия терор беше и 22 годишният партизанин и поет с гениална дарба Кръстьо Хаджииванов, чийто шедьовър – философска поема в 2500 стиха наскоро редактирах с брат му Иван.

Комунистите убиха този поет на 27.VI.1952 г по най-подъл и жесток начин. А сега той можеше да бъде един от най-гениалните поети на човечеството на всички времена.

....

Удивителна творба! В завършения ѝ вид е гениална! Какъв анализ, какъв синтез – всичко в подробности! Тема – борец, написана от чист човек - гений в първия разцвет на съвестта!

Иван Докузов (носител на два Международни поетични Оскара) за поемата “Песен за живота и човека” от “Орлови песни за свободата” на Кръстьо Хаджииванов.

*

Аз не познавам друг поет в българската литература, който в началото на 1950 г така дръзко да е повдигнал завесата на сталински сибирски студ и мрак. В този толкова ранен етап истината за большевишките жестокости е непростим грях и Кръстьо, разбира се, е обречен....

На една предновогодишна среща с младежите от с. Хърсово (1946 г) гимназистът Кръстьо Хаджииванов издекламира свое стихотворение и аз, дванайсетгодишен хлапак запомних и до сега не съм забравил стиховете:

*“Веригите сменяват с нови
и туй наричат свобода”*

Той носеше самосъзнанието, че е с призванието да пише стихове за свободата, а не химни за управляващите. Стиховете бяха единственото оръжие, което той употреби в двубоя с нерадостния живот. Къде му е гробът “днес никой не знай, днес никой не знай”. Но съдбата, колкото и жестока да е, понякога е справедлива. Едни остават живи до старини. Други – безсмъртни завинаги!

Борислав Владиков, “Орел с прекършени криле”
Алманах “Струма” кн. 11 - 2004 г.

*

Кръстьо постоянно ми напомня Христо Ботев като продължение на поетичния талант, енергия, идеи и саможертва във времето на робството от ХХ век. Ето защо с готовност приех и първи се разписах за член и председател на Инициативния комитет за 80-годишния му юбилей. Дано успеем да изтласкаме това “самородно злато” над калта на днешното безвремие, за да блесне като пътеводна звезда за обществото ни и този свят на агресия, войни разврат, пари и власт.

Проф. д-р Цанко Младенов
26. X. 2004 г.

*

Познавам тази духовна фамилия, но с раждането на поета Кръстьо Хаджииванов Бог е благословил още веднъж нашата земя, затова аз благославям тази ботевска стихосбирка за народа ни да свети на многая лета!.. Многая лета!..

Митрополит Пимен
Алтернативен патриарх на БПЦ

9. VI. 1997 г. на литургия в читалището в
Благоевград (Горна Джумая) при представяне на
“Еделвайс на кръста”

*

*Единството на този дух ние откриваме в монолитността на Кръстъвия език,
обвързан и защитен от динамиката на неговата мисъл...*

*Кръстьо Хаджииванов по най-искрения начин постави началото на едно ново идейно
литературно явление с разкриването на дълбоките си верови корени в сърцето и даване на
изключителен тласък на стария духовен процес за съвършенство в Христовото словесно
наследство, той, заедно с Христо Огнянов представя жива рилската духовна хилядолетна
традиция...*

Думите в поемата на Кръстьо се налагат в днешния ден на България като ориентир.

*Несъмнено литературният критик Г. Цанков е прав, когато пише, че Кръстьо е е
дин вид пророк на новото човечество, който се открива в новото старо българско духовно
пространство.*

Траян Колев

“Блясъкът на светлината” 2006 г.

*

*Творци и мислители между най-изявените в света от втората половина
на XX век до началото на XXI век:*

1. *Норвежецът Ларс Саабие Хрестенсен – изключителен писател*
2. *Салватор Дали – “Бележник на гения”*
3. *Андрей Жудела – “Петльова молитва*
4. *Стефан Жари (словак) – “Пътят на колибрите”, “Орхидея носталгична”*
5. *Кръстьо Хаджииванов*
6. *Джордж Сорос*

Жътва на идейни изблици (светкавици)
Литературен официоз за Словакия и Чехия
“Литературен седмичник” 27 юни 2004 г.

*

*Кръстьо Хаджииванов загива съвсем млад, ненавършил още 23 години. Загива при
неизвестни обстоятелства. И това придава по-дълбок трагизъм на неговата кончина...
На тая възраст, при такива екстремни житейски обстоятелства, е трудно да се изгради
ясна, както нравствена, така и естетическа позиция. Хаджииванов обаче успява да стори
това.*

н.с. Любен Лазаров
преподавател в ЮЗУ “Неофит Рилски”

*

*Издигайки в принцип вярата си в закона за възмездието, той се обрича на борбата с
тъмните сили. И неговото нетленно оръжие е поетичното слово. В романтичните си
мечтания, с които са обогатени поемите “Приказка за Еделвайса” и “Архар”, поетът
утвърждава тържеството на доброто над злото и коварството.*

Ангел Маринов

*

*Кръстьо по подобие на Ботев се роди, живя, възпя и предвиди жизнения си път.
През целия си живот не съм срещал, нито съм вярвал, че съществува идеален, перфектен
човек, но ще кажа без преувеличение, че Кръцо беше най-близо до този несъществуващ
човек. Кръцо е велик пример на идеализъм в борбата за съвършено общество. Той ни го
завееща. Духът му – силен, неподобен и физически огромен... Вместо да ходи, хвърчеше...*

Боре Златков – емигрант в Нова Зеландия от 1951 г.

*

*Ние изнесохме зад граница тази “динамит-поезия”... по-опасна от самия динамит!
За Кръстьо личното никога не съществуваше. Той бе душата на всички нас. Великан бе
Кръцо. Нищо в моя живот така не ме е потресло, както неговата загуба, която можеше
да се избегне... Така завърши живота си една стихия, един гигантски и геройски живот,
възпят подобно Ботев от самия его! Възпя свободата и волността.*

Златко Златков – един от декламаторите
на Кръстьовите стихове 1944 –1950 г.

*

*Сталиновата тирания ни осироти от най-гениалния, който имахме, роден за дълги времена,
да се роди подобен не знам! Да го върнем не можем, но да следваме неговия дух и морал е с
което трябва да се гордеят нашите идни поколения.*

Борис Благоев

*

Дежурният офицер пред трудоваците:

*“Кръстьо Хаджииванов, пет крачки пред строя! Вижте го – брат на лагерист и самият
той е народен предател-антикомунист, създали са село на антинародна съпротива, против
РМС и Партията. И той е кандидат за белене!”*

Коста Димитров от с. Плоски, емигрант

*

*Още в прогимназията, Филчев четеше по всички класове съчиненията му! Кръстьо беше
силно повлиян от Гьоте, Петъофи, Пушкин, Лермонтов и Ботев, произведенията на които
без усилия запаметяваше и декламираше наизуст. Знаеше целия Фауст. Неговият талант
на поет е оценен от наш генерал в Серес и затова му предоставял радиоуредбата често.
Кръстьо е ярка личност, изключително чиста в нравствено отношение и дълбоко хуманен
човек! Благодарен съм на съдбата, че живях с тази личност. Друга подобна не познавам.*

Никола Цветанов, съученик

*

Не ни остава нищо друго, освен да пазим неговата велика мисия:

“Морал аз диря, диря красота”.

*Нека вярваме, че стиховете на Бебо Кръцо ще стигнат до всички хора, борещи се за
съвършенство в човешкото общество. Неговият дух и слово ще донесат ново духовно
извисяване на народа ни.*

Мария Петрова

*И тази книга ще свети в съвременната ни поезия като жар-птица с гръдните си
тъжни песни и няма да се засели в онази “студена, бяла тишина”, където запратиха
автора ѝ. Ще свети над главите на четящите, мислещи и мечтаещи българи като звезда
над корабкрушенци, за да им сочи пътя към един по-хуманен и нежен свят – светът на
човешкия талант, надежда и непресъхваща любов.*

Росица Зиновиева-Иванова
Секретар на Сдружение “Струма”
към Съюза на българските писатели
за Югозападна България

*

Творческият път на Кръстьо Хаджииванов се затваря между 1937 и 1952 г. Той тръгва от кроткия лиричен изказ в спонтанното детско стихотворение “Разговор” (8-годишен в 1937 г.), възхищавайки се от първите вестители на пролетта – кокичето и минзухарчето, за да достигне в жизнения си път до такива шедьоври като поемите: “Пари и власт”, “Легенда за козарката”, “Песента на вятъра”, “Смъртта на овчаря” и др. И да изкаже своето верую: “Истински щастлив е тоз, свободно що живее”.

Сборник на ЮЗУ “Неофит Рилски”
в памет на проф. Любомир Стаматов 2005 г.

*

Разбирам, че сталинистите са убили не само един от най-примерните демократи и прекрасен младеж, но и един национален и световен поетичен талант. Безкрайно съм му благодарен за тази поезия и жизнен пример!

Петко Огойски 2007 г.

*

*Прочитайки творбите му аз съм вдъхновен и затова му нарисувах два портрета!
Неговото най-силно оръжие и днес и за в бъдеще е поезията, от която поколенията ще разберат нашата борба за България и това как да се борят за нея и народа ни.*

Костадин Събев – художник

*

Чел съм, че геният се развива до 29 годишна възраст, но в Кръстьо гениалностите си личат явно от най-ранни години и в спорта и в поезията и затова съм вдъхновен и омаян от тях и нея песни от него и за него. Жалко за пропуснатата спортна слава на България и на света, но да се надяваме, че поетичната му слава, въпреки комунистическата убийственост и ретроградност и днес, няма да успеят да затъмнят и заглушат светлината и гласа на ботевската му поезия!

Йордан Янев – лекоатлет
шампион и вицешампион

*

Аз съм роден в гр. Серес и Кръстьо ме заинтригува, ще преведем на гръцки “Гърция” и поне стихотворенията, които през 1944 г. е декламирал там.

Проф. Костас Валетас

*

Република Македония има нужда от Кръстьовото творчество и ќе го публикуваме

Мелнишки вечери на поезията
Славка Арсова, Скопие